

Republica Moldova

Stema Republicii Moldova

MOLDOVA, CU DENUMIREA OFICIALĂ REPUBLICA MOLDOVA- ESTE UN STAT LOCALIZAT ÎN SUD-ESTUL EUROPEI. SE ÎNVECINEAZĂ CU ROMÂNIA LA VEST ȘI CU UCRAINA LA EST. REPUBLICA MOLDOVA ARE IEȘIRE LA DUNĂRE PE O FÂȘIE DE 340 DE METRI LA EXTREMITATEA SA SUDICĂ. ÎN PERIOADA DEZMEMBRĂRII UNIUNII SOVIETICE, REPUBLICA MOLDOVA ÎȘI DECLARASE INDEPENDENȚA PE 27 AUGUST 1991. PE 29 IULIE 1994 A FOST ADOPTATĂ PRIMA CONSTITUȚIE A MOLDOVEI. ÎNCEPÂND CU ANUL 1990, O PORȚIUNE A TERITORIULUI MOLDOVEI SITUATĂ PE MALUL ESTIC A RÂULUI NISTRU ESTE SUB CONTROL DE FACTO A REGIMULUI SEPARATIST TRANSNISTREAN.

REPUBLICA MOLDOVA ESTE O REPUBLICĂ PARLAMENTARĂ CU UN PREȘEDINTE ÎN CALITATE DE ȘEF AL STATULUI ȘI UN PRIM-MINISTRU ÎN CALITATE DE ȘEF AL GUVERNULUI. MOLDOVA ESTE STAT MEMBRU A ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE, CONSILIULUI EUROPEAN, PARTENERIATULUI PENTRU PACE, OMC, OSCE, GUAM, CSI, OCEMN ȘI A ALTOR ORGANIZAȚII INTERNAȚIONALE. REPUBLICA MOLDOVA ASPIRĂ PENTRU ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ, ȘI A IMPLEMENTAT DEJA PRIMUL PLAN DE ACȚIUNE DE 3 ANI ÎN CADRUL POLITICII EUROPENE DE VECHINĂTATE

REPUBLICA MOLDOVA ESTE UN STAT SUVERAN ȘI INDEPENDENT, UNITAR ȘI INDIVIZIBIL. FORMA DE GUVERNĂMÎNT A STATULUI ESTE REPUBLICA. REPUBLICA MOLDOVA ESTE UN STAT DE DREPT, DEMOCRATIC, ÎN CARE DEMNITATEA OMULUI, DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE LUI, LIBERA DEZVOLTARE A PERSONALITĂȚII UMANE, DREPTATEA ȘI PLURALISMUL POLITIC REPREZINTĂ VALORILE SUPREME ȘI SÎNT GARANTATE. SUVERANITATEA NAȚIONALĂ APARTINE POPORULUI REPUBLICII MOLDOVA, CARE O EXERCITĂ ÎN MOD DIRECT ȘI PRIN ORGANELE SALE REPREZENTATIVE, ÎN FORMELE STABILITE DE CONSTITUȚIE. NICI O PERSOANĂ PARTICULARĂ, NICI O PARTE DIN POPOR, NICI UN GRUP SOCIAL, NICI UN PARTID POLITIC SAU O ALTĂ FORMAȚIUNE OBȘTEASCĂ NU POATE EXERCITA PUTEREA DE STAT ÎN NUME PROPRIU. UZURPAREA PUTERII DE STAT CONSTITUIE CEA MAI GRAVĂ CRIMĂ ÎMPOTRIVA POPORULUI.

ÎN REPUBLICA MOLDOVA PUTEREA LEGISLATIVĂ, EXECUTIVĂ ȘI JUDECĂTOREASCĂ SÎNT SEPARATE ȘI COLABOREAZĂ ÎN EXERCITAREA PREROGATIVELOR CE LE REVIN, POTRIVIT PREVEDERILOR CONSTITUȚIEI.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA ESTE LEGEA EI SUPREMĂ. NICI O LEGE ȘI NICI UN ALT ACT JURIDIC CARE CONTRAVINE PREVEDERILOR CONSTITUȚIEI NU ARE PUTERE JURIDICĂ

AUTORITATEA EXECUTIVĂ.

ÎN CONFORMITATE CU CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA ESTE O AUTORITATE EXECUTIVĂ AL ȘI SE SUPUNE PREȘEDINTELUI. GUVERNUL ASIGURĂ REALIZAREA POLITICII EXTERNE ȘI INTERNE A STATULUI ȘI EXERCITĂ CONDUCEREA GENERALĂ A ADMINISTRAȚIEI PUBLICE. EL ESTE ALCĂȚUIT DIN PRIMUL MINISTRU, PRIM-VICEPRIM-MINISTRU, VICEPRIM-MINISTRI, MINIȘTRI ȘI ALȚI MEMBRI STABILIȚI PRIN LEGE ORGANICĂ. GUVERNUL ESTE NUMIT DE CĂTRE PREȘEDINTE ÎN BAZA VOTULUI DE ÎNCREDERE ACORDAT DE CĂTRE PARLAMENT. FUNCȚIA DE MEMBRU AL GUVERNULUI ESTE INCOMPATIBILĂ CU EXERCITAREA ORICĂREI ALTE FUNCȚII RETRIBUITE. PRIM-MINISTRUL CONDUCE GUVERNUL ȘI COORDONEAZĂ ACTIVITATEA MEMBRILOR ACESTUIA, RESPECTÎND ATRIBUȚIILE CE LE REVIN. GUVERNUL ADOPTĂ HOTĂRÎRI, ORDONANȚE ȘI DISPOZIȚII. EL ESTE RESPONSABIL ÎN FAȚA PARLAMENTULUI ȘI PREZINTĂ INFORMAȚIILE ȘI DOCUMENTELE CERUTE DE ACESTA, DE COMISIILE LUI ȘI DE DEPUTAȚI. MEMBRII GUVERNULUI AU ACCES LA LUCRĂRILE PARLAMENTULUI. DACĂ LI SE SOLICITĂ PREZENȚA, PARTICIPAREA LOR ESTE OBLIGATORIE.

AUTORITATEA LEGISLATIVĂ.

REPUBLICA MOLDOVA ESTE REPUBLICĂ PARLAMENTARĂ. PARLAMENTUL ESTE ORGANUL REPREZENTATIV SUPREM AL POPORULUI REPUBLICII MOLDOVA ȘI UNICA AUTORITATE LEGISLATIVĂ A STATULUI. PARLAMENTUL ESTE COMPUS DIN 101 DEPUTAȚI. EL ESTE ALES PRIN VOT UNIVERSAL, EGAL, DIRECT, SECRET ȘI LIBER EXPRIMAT. PREȘEDINTELE ȘI VICEPREȘEDINȚII PARLAMENTULUI SE ALEG DUPĂ CONSTITUIREA LEGALĂ A LEGISLATIVULUI. POTRIVIT PREVEDERILOR REGULAMENTULUI PARLAMENTULUI, PREȘEDINTELE FORULUI SE ALEGE PE DURATA MANDATULUI PRIN VOT SECRET AL MAJORITĂȚII DEPUTAȚILOR ALEȘI, LA PROPUNEREA FRAȚIUNILOR PARLAMENTARE. VICEPREȘEDINȚII PARLAMENTULUI SE ALEG PRIN VOTUL DESCHIS A MAJORITĂȚII DEPUTAȚILOR ALEȘI, LA PROPUNEREA PREȘEDINTELUI PARLAMENTULUI, DUPĂ CONSULTAREA FRAȚIUNILOR PARLAMENTARE. ORGANUL DE LUCRU AL PARLAMENTULUI - BIROUL PERMANENT - SE FORMEAZĂ ȚINÎND CONT DE REPREZENTAREA PROPORȚIONALĂ A FRAȚIUNILOR ÎN LEGISLATIV. DIN EL FAC PARTE DIN OFICIU - PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI ȘI VICEPREȘEDINȚII. NUMĂRUL DE MEMBRI AI BIROULUI PERMANENT SE STABILEȘTE PRIN HOTĂRÎRE A PARLAMENTULUI.

AUTORITATEA JURIDICĂ.

JUSTIȚIA SE ÎNFĂPTUIEȘTE ÎN NUMELE LEGII NUMAI DE INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI. JUSTIȚIA SE ÎNFĂPTUIEȘTE PRIN CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE, PRIN CURȚILE DE APEL ȘI PRIN JUDECĂTORII. PENTRU ANUMITE CATEGORII DE CAUZE POT FUNCȚIONA, POTRIVIT LEGII, JUDECĂTORII SPECIALIZATE. ÎNFIINȚAREA DE INSTANȚE EXTRAORDINARE ESTE INTERZISĂ. JUDECĂTORII INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI SÎNT INDEPENDENȚI, IMPARȚIALI ȘI INAMOVIBILI, POTRIVIT LEGII. JUDECĂTORII INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI SE NUMESC ÎN FUNCȚIE DE PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA, LA PROPUNEREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII, ÎN CONDIȚIILE LEGII. PREȘEDINȚII ȘI VICEPREȘEDINȚII INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI SÎNT NUMIȚI ÎN FUNCȚIE DE PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA, LA PROPUNEREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII, PE UN TERMEN DE 4 ANI. PREȘEDINTELE, VICEPREȘEDINȚII ȘI JUDECĂTORII CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE SÎNT NUMIȚI ÎN FUNCȚIE DE PARLAMENT LA PROPUNEREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII.

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII ESTE ALCĂTUIT DIN JUDECĂTORI ȘI PROFESORI TITULARI ALEȘI PE O PERIOADĂ DE 4 ANI. DIN ACEST CONSILIU FAC PARTE: PREȘEDINTELE CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE, MINISTRUL JUSTIȚIEI ȘI PROCURORUL GENERAL. CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII ASIGURĂ NUMIREA, TRANSFERAREA, DETAȘAREA, PROMOVAREA ÎN FUNCȚIE ȘI APLICAREA DE MĂSURI DISCIPLINARE FAȚĂ DE JUDECĂTORI.

PROCURATURA

PROCURATURA REPREZINTĂ INTERESELE GENERALE ALE SOCIETĂȚII ȘI APĂRĂ ORDINEA DE DREPT, PRECUM ȘI DREPTURILE ȘI LIBERTĂȚILE CETĂȚENILOR, CONDUCE ȘI EXERCITĂ URMĂRIREA PENALĂ, REPREZINTĂ ÎNVINUIREA ÎN INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI ÎN CONDIȚIILE LEGII. SISTEMUL ORGANELOR PROCURATURII CUPRINDE PROCURATURA GENERALĂ, PROCURATURILE TERITORIALE ȘI PROCURATURILE SPECIALIZATE.

PROCURORUL GENERAL ESTE NUMIT ÎN FUNCȚIE DE CĂTRE PARLAMENT, LA PROPUNEREA PREȘEDINTELUI ACESTUIA. PROCURORII IERARHIC INFERIORI SÎNT NUMIȚI DE PROCURORUL GENERAL ȘI ÎI SUNT SUBORDONAȚI. MANDATUL PROCURORILOR ESTE DE 5 ANI.

SĂRBĂTORI

OFICIALE.

1 IANUARIE -REVELION;

7 ȘI 8 IANUARIE – NAȘTEREA LUI IISUS HRISTOS (CRĂCIUNUL);

8 MARTIE – ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII;

PRIMA ȘI A DOUA ZI DE PAȘTI CONFORM CALENDARULUI BISERICESC; (*DATA VARIABILĂ*)

ZIUA DE LUNI LA O SĂPTĂMÂNĂ DUPĂ PAȘTI (PAȘTILE BLAJINILOR); (*DATA SEMI-VARIABILĂ; DEPINDE DE DATA*

PAȘTELUI PROPRIU-ZIS)

1 MAI – ZIUA INTERNAȚIONALĂ A SOLIDARITĂȚII OAMENILOR MUNCII;

9 MAI – SEMNIFICAȚIA ȘI NUMELE SĂRBĂTORII ESTE CONTROVERSATĂ ÎN RÂNDURILE POPULAȚIEI,
PENTRU DETALII

27 AUGUST – ZIUA INDEPENDENȚEI (REPUBLICA MOLDOVA);

31 AUGUST – SĂRBĂTOAREA „LIMBA NOASTRĂ”;

47°00'N 28°55'E

CEL MAI MARE ORAȘ- CHIȘINĂU

LIMBI OFICIALE- LIMBA MOLDOVENEASCĂ (DE FACTO ROMÂNĂ)¹ LIMBI MINORITARE RUSĂ, UCRAINEANĂ, GĂGĂUZĂ, BULGARĂ² GRUPURI ETNICE 69,6% MOLDOVENI (DECLARAȚI) 11,2% UCRAINENI

9,4% RUȘI

3,8% GĂGĂUZI

2,0% BULGARI

1,9% ROMÂNI (DECLARAȚI)

2,0% ALTE MINORITĂȚI ETNICE

ETNONIM (MASC.) MOLDOVEAN, (FEM.) MOLDOVEANCĂ, (PL.) MOLDOVENI,

SISTEM POLITIC REPUBLICĂ PARLAMENTARĂ

-PREȘEDINTE **NICOLAE TIMOFTI**

-PRIM-MINISTRU **VLAD FILAT**

INDEPENDENȚĂ FAȚĂ DE UNIUNEA SOVIETICĂ

SUPRAFAȚĂ 33.847 KM² (IULIUL 1991)
DECLARATĂ 27 AUGUST 1991

- TOTAL

POPULAȚIE

-ESTIMARE 2012 3.559.541^[2] (FĂRĂ TRANSNISTRIA) (LOCUL 130)

-RECENSĂMÂNT 2004.....3.938.679 (INCLUSIV TRANSNISTRIA)

-DENSITATE 119,9 LOC/KM² (LOCUL

66) PIB (PPC) ESTIMĂRI 2011

-TOTAL 12,04 MILIARDE \$

-PE CAP DE LOCUITOR 3.383 \$

PIB (NOMINAL) ESTIMĂRI

2011

-TOTAL 7,2 MILIARDE \$

-PE CAP DE LOCUITOR-2,022

\$ GINI (2011)-38 (RIDICAT)

IDU (2011)-▲ 0,649 (MEDIU) (LOCUL

111) MONEDĂ LEU (MDL)³

PREFIX TELEFONIC +373

FUS ORAR EET (UTC+2)

ORA DE VARĂ (DST) EEST (UTC+3)

„LIMBA MOLDOVENEASCĂ” ESTE DENUMIREA LIMBII ROMÂNE DATĂ ÎN CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA. ÎN ACELAȘI DOCUMENT ESTE CONFIRMATĂ FUNCȚIONAREA EI PE BAZA GRAFIEI LATINE. DE ASEMENEA, ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT LIMBA ROMÂNĂ SE PREDĂ CA LIMBĂ MATERNĂ ȘI NU CEA „MOLDOVENEASCĂ”

LIMBILE GĂGĂUZĂ ȘI RUSĂ SUNT DE ASEMENEA OFICIALE ÎN GĂGĂUZIA, IAR RUSA ȘI UCRAINEANA SUNT OFICIALE ÎN TRANSNISTRIA.
PÂNĂ ÎN 1992 S-A FOLOSIT CUPONUL MOLDOVENESC.

